

هستند. در صورت عدم وجود شفافیت در نظام سیاسی - اداری کشور مردم همواره با دید تردید نسبت به اقدامات و عملکردهای مسئولان نگرسته و هر روزه شاهد عدم مدیریت تعارض منافع و فساد فراینده خواهیم بود.

اعلام منافع و دارایی: هدف از تأسیس نظام اعلام دارایی مسئولان عمومی، پاسخگو کردن آنان، افزایش شفافیت و اعتماد شهروندان به هیئت حاکمه می‌باشد. این اعلام می‌تواند موقعیت‌های تعارض منافع را آشکار کرده و موارد جانبداری بالقوه مسئولان را مشخص نموده و اموال نامشروع را شناسایی کرده و میزان هدیه، مستمری و وام را مشخص نماید و همچنین از سوءمدیریت مقام عمومی پیشگیری کرده و در عیان کردن جرایم اداری مانند رشوه و اختلاس مؤثر است. اعلام اموال و دارایی کارکنان و مقامات رسمی به نهادهای عمومی در کشف بهتر تعارض منافع مؤثر است زیرا می‌تواند از فعالیت‌های تجاری، مالیات و دیگر فعالیت‌های انجام شده پرده برداری کند.

منع تصدی مشاغل: اعمال محدودیت برای اشتغال در شغل دوم یکی از راهکارهای مؤثر پیشگیری از تعارض منافع محسوب می‌شود. البته فعالیت‌های فرهنگی، تحقیقاتی و آموزشی از این ممنوعیت مستثنی هستند. از جمله علل این محدودیت‌ها عدم تداخل آن با فعالیت‌های رسمی و شغلی کارکنان عمومی است. حتی تصور

۹۹ منع تصدی مشاغل: اعمال محدودیت برای اشتغال در شغل دوم یکی از راهکارهای مؤثر پیشگیری از تعارض منافع محسوب می‌شود. البته فعالیت‌های فرهنگی، تحقیقاتی و آموزشی از این ممنوعیت مستثنی هستند. از جمله علل این محدودیت‌ها عدم تداخل آن با فعالیت‌های رسمی و شغلی کارکنان عمومی است. حتی تصور عمومی بر این مبنا استوار است که فعالیت‌های تجاری به عنوان فعالیت برون‌سازمانی قابلیت بروز تعارض منافع را داراست. ۶۶

تعارض منافع از هیئت حاکمه مقامات رسمی را بر عهده دارد. کمیسیون‌های اخلاق حرفه‌ای در امریکا معمولاً نسبت به کمیسیون‌های مشابه در کانادا و انگلستان قدرت بیشتری دارند؛ چرا که گستره پوششی آنان هزاران مستخدم را در بر می‌گیرد و قدرت تحقیقات گسترده در مورد رفتار آنان را دارند.

راهکارهای مدیریت تعارض منافع

با توجه به مصادیق اشاره شده تعارض منافع، راهکارهایی متناسب برای مقابله با این مصادیق باید ارائه داد.

شفافیت: به جرأت می‌توان گفت شفافیت مهم‌ترین راهکار مقابله با تعارض منافع و مدیریت آن در چارچوب قانون است. از پیش‌شرط‌های پاسخگویی در نظام‌های مردم‌سالار، وجود اصل شفافیت در نهادهای تصمیم‌گیری حاکمیتی و در میان مسئولان حکومتی است. برای ایجاد شفافیت ناگزیر باید به اصل انتشار اطلاعات توسل کرد؛ به گونه‌ای که می‌توان گفت شفافیت از مجرای انتشار اطلاعات به دست می‌آید و بدون انتشار اطلاعات، رسیدن به شفافیت امری موهوم است. افشای اطلاعات به صورت عمومی، نشان از شفافیت دولت داشته و با افشای عمومی، کار برای پنهان‌کاری مسئولان میانی به بهانه محرمانه بودن اطلاعات سخت می‌شود. شفافیت نهادهای حاکمیتی و تصمیم‌ساز از راهکارهای مبارزه با فساد سیستماتیک است که باید به آن به طور شایسته توجه کرد. به همین دلیل یکی از مشکلات اساسی کشور ما در مبارزه با فساد، مشخص نبودن اطلاعات مالی نهادها و افراد در زمان تصدی شغل دولتی و تغییرات ایجاد شده در طول فعالیت آن‌هاست که عدم وجود قوانین مناسب در این زمینه یا تعلل در اجرای این قوانین، موجب عدم تحقق شفافیت و گاه پدیدار شدن رسوایی‌های عظیم مسئولان و تصمیم‌گیران نظام سیاسی - اداری می‌شود. وجود شفافیت اطلاعات دولتی در یک جامعه به پاسخگویی آن دولت در مقابل افکار عمومی نیز کمک شایانی می‌کند در حال حاضر شفافیت به مطالبه جدی مردم از مسئولان تبدیل شده است و مردم خواستار شفاف‌سازی عملکرد و اقدامات دولت و مقامات عمومی نهادهای حاکمیتی

عمومی بر این مبنا استوار است که فعالیت‌های تجاری به عنوان فعالیت برون‌سازمانی قابلیت بروز تعارض منافع را داراست.

حکایت از افشاگران: تأسیس سازوکاری برای افشاکاری رسانه‌ها مطبوعات، تشکل‌های مردم‌نهاد و دیگر افراد برای افشای وضعیت تعارض منافع یکی از تأثیرگذارترین راه‌ها برای مدیریت این نوع تعارض می‌باشد. سیاست‌های افشاگران برای ثبت منافع مورد نیاز که به جهت پیشگیری از تعارض منافع بالقوه اتخاذ صورت می‌گیرد باید در جزئی‌ترین سطح ممکن نحوه انجام وظایف کارکنان عمومی را گزارش داده باشد.

ضمانت اجرای مؤثر: یکی از ارکان مهم قانون که از ویژگی‌های اصلی آن به شمار می‌رود، تعبیه ضمانت اجرای مؤثر و مناسب در قانون مورد نظر است که با فقدان آن قانون تا حد زیادی قدرت الزام‌آوری خود را از دست می‌دهد. بنابراین پیش‌بینی ضمانت اجرای قوی در قانون و اعمال به موقع و قاطع آن از سوی نهادهای پیش‌بینی شده به قانون تصویب‌شده، اعتبار